

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

8 juli 2008

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

VERENIGDE COMMISSIES VOOR BRUSSEL EN DE VLAAMSE RAND,
VOOR WONEN, STEDELIJK BELEID, INBURGERING EN GELIJKE KANSSEN
EN VOOR BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN, BESTUURSZAKEN,
INSTITUTIONELE EN BESTUURLIJKE HERVORMING
EN DECREETSEVALUATIE

INHOUD

Interpellatie van mevrouw Vera Dua tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over taalvoorwaarden bij de toekenning van sociale woningen en leefloon in sommige Vlaamse gemeenten

Interpellatie van de heer Sven Gatz tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de noodzaak tot stroomlijning van initiatieven die het Nederlandstalig karakter van de Vlaamse Rand bevorderen

Met redenen omklede moties

1
17

Waarnemend voorzitter: mevrouw Dominique Guns

Interpellatie van mevrouw Vera Dua tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over taalvoorwaarden bij de toekenning van sociale woningen en leefloon in sommige Vlaamse gemeenten

Interpellatie van de heer Sven Gatz tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de noodzaak tot stroomlijning van initiatieven die het Nederlandstalig karakter van de Vlaamse Rand bevorderen

De voorzitter: Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua: Mevrouw de voorzitter, er is uiteraard al heel wat over de maatregelen van het Vilvoordse stadsbestuur gediscussieerd. Het gaat om de verkoop van vijftien woningen. Potentiële kopers moeten een taalttest afleggen. Dat geldt tevens voor hun partners, wat ik zeer merkwaardig vind.

Voor alle duidelijkheid wil ik hier echter benadrukken dat het niet enkel om die ene maatregel gaat. Er zijn in de brede rand rond Brussel een aantal soortgelijke maatregelen genomen. In Zaventem is naar aanleiding van de verkoop van bouwkvavels hetzelfde gebeurd. In Merchtem worden Franstalige marktkramers geweerd. In Liedekerke worden enkel Nederlandstalige kinderen op een speelplein toegelaten. In Geraardsbergen is de taalkennis in de toekenningsvoorwaarden voor het leefloon opgenomen.

Al deze initiatieven hebben een gemeenschappelijk kenmerk. De kennis van onze taal is een voorwaarde om van de dienstverlening door de lokale overheid gebruik te kunnen maken. Wat het leefloon en de aankoop van woningen betreft, gaat het om mensen met een zeer laag inkomen. Deze maatregelen treffen, als ik dit zware woord mag gebruiken, een bepaalde bevolkingscategorie. Zij worden hierdoor gevisieerd.

Volgens ons betreft het hier een verontrustende evolutie. Die maatregelen zijn niet in overeenstemming met een aantal basisregels van ons rechtssysteem. De overheid wordt verondersteld iedere burger op een gelijke manier te behandelen. De vraag is dan ook of de overheid de kennis van de taal als determinerende factor in haar relatie met de burger kan hanteren.

Het grote probleem is dat een aantal politieke discussies door elkaar lopen. Aangezien alles op een hoopje wordt

gegooid, voeren we een vrij mistig debat. De eerste discussie betreft het belang van taal voor integratie. Ik denk eigenlijk dat iedereen het daarover eens is. De tweede discussie betreft de Vlaamse Rand, die met een verfransing en met de uitdeining van Brussel wordt geconfronteerd. De derde discussie betreft het groeiend aantal mensen van vreemde origine die de uitdeining van de grootstad volgen. De vierde discussie betreft de algemene communautaire koorts in ons land. We kunnen urenlang over elk van die thema's discussiëren. Aangezien ze nu door elkaar worden gegooid, wordt echter geen zuiver debat gevoerd. Dit leidt tot politieke conclusies en maatregelen die volgens ons onevenredig zijn en ongewenste proporties aannemen.

Ik wil hier nogmaals benadrukken dat de kennis van de taal volgens ons ontzettend belangrijk is. Het is een manier om gemakkelijker werk te vinden. Het vergemakkelijkt de integratie. Kennis van de taal helpt samenlevingsproblemen te vermijden of op te lossen. Taal is dan ook zonder meer belangrijk. Hiervoor hebben we echter het Inburgeringdecreet in het leven geroepen. Mensen van vreemde origine moeten een inburgeringstraject volgen en taallessen volgen. We beschikken, met andere woorden, over een goed instrument om de integratie te stimuleren.

Ik heb veel begrip voor de inwoners van de Rand. Zij zien de verfransingsgolf oprukken. Dat heeft gevolgen voor de manier waarop ze hun eigen leefomgeving ervaren. Naast die sociaal-culturele aspecten, is er echter ook de impact op de prijzen van woningen. Dat is een probleem.

Deze evolutie in de Rand heeft verschillende gezichten. In de eerste plaats gaat het om eurocraten. Die mensen willen vlakbij Brussel in een mooie, landelijke omgeving wonen. Vaak kopen ze een mooie villa. In de tweede plaats gaat het om de Franstaligen die in de Rand wonen. Ze gedragen zich soms nogal arrogant. Ze doen alsof het om hun eigen terrein gaat. Ik haal in dit verband steeds de heer Maingain als voorbeeld aan. Hij etaleert dit gedrag. Ik ben daar allergisch aan. Tot slot trachten een aantal allochtonen buiten Brussel een betaalbare woning te vinden. Ze zoeken hun geluk buiten de grootstad.

De fundamentele vraag in verband met allochtonen is of wat in de Rand gebeurt, fundamenteel verschilt met wat in de randgemeenten rond Gent of Antwerpen gebeurt. Ook daar is er een uitdeining van de stad. Elke stadsrand heeft de neiging te verstedelijken. We hebben allemaal met stadsvlucht te maken. Misschien investeren we te weinig in de leefbaarheid van onze steden.

Het eindresultaat is dat de vroegere taalhomogeniteit in de rand rond Brussel iets van het verleden is geworden. We kunnen dit niet meer terugschroeven. Die uitdeinen-de beweging heeft betrekking op veel mensen van vreemde afkomst. Vroeger woonden die veel geconcentreerder in Brussel, Antwerpen en Gent. Nu zoeken die mensen een betaalbare woning buiten de grootsteden. Dat is gewoon de realiteit in een geglobaliseerde wereld met open grenzen.

Ik vind dat Vlaanderen een heel ambigue verhouding met Brussel heeft. Heel wat Vlamingen vinden werk in Brussel en zijn dus economisch afhankelijk van de stad – wij trouwens ook – en aan de andere kant heeft Vlaanderen schrik van wat de grootstad over ons zou kunnen storten. Het is niet realistisch om te denken dat we een muur kunnen bouwen rond Brussel met daarin een poort die alleen opengaat voor Vlamingen die in Brussel komen werken, maar in de andere richting gesloten blijft. Natuurlijk zorgt de huidige communautaire situatie voor een impasse, waardoor een sereen debat over veel punten nagenoeg onmogelijk wordt. Aan Franstalige kant neemt men vaak een heel ergerlijke, arrogante houding aan, maar ook aan Vlaamse kant merken we een opbod dat niet gezond is en eerder zorgt voor separatistische tendensen waar wij helemaal niet achter kunnen staan. Het meest kenmerkende van de voorbije maanden is misschien dat niet alleen de politici niet langer in staat zijn om een genuanceerd akkoord te sluiten, maar dat ook de publieke opinies heel sterk uit elkaar gegroeid zijn, waardoor het moeilijk wordt om met redelijkheid over bepaalde zaken te spreken.

Mijnheer de minister, ik kom tot de link met de Wooncode, want daar gaat het in Vilvoorde uiteindelijk om. We hebben hier in het verleden al discussies over gevoerd. Ik heb u eerder al gewaarschuwd voor de mogelijke effecten van het opleggen van taalvoorwaarden in de sociale huisvesting. De Wooncode bepaalt dat men bereid moet zijn om Nederlands te leren als voorwaarde om een sociale woning te krijgen. Ik ben ervan overtuigd dat de Vlaamse overheid daarmee een politieke en vooral een psychologische grens heeft verlegd. Zoals te vrezen was, krijgt dit navolging in de privésector – maar daarop hebben we minder zicht – en ook bij lokale besturen. Een krant heeft zich al afgevraagd waar het principe van ‘schild en vriend’ nog zal opduiken om het element taal in te zetten in ruil voor allerlei voordelen.

Bepaalde internationale instanties hebben al kritiek geuit: de Raad van Europa en het Comité tegen Rassendiscriminatie van de VN. Natuurlijk kunnen we blijven zeggen dat men ons niet begrijpt, dat men de situatie in Vlaanderen onvoldoende kent of dat men het dossier niet genoeg kent. In elk geval bewijst de kritiek dat wanneer men van onder de Vlaamse kerktoeren weggaat en enige afstand neemt van de lokale situatie, de logica van de maatregel absoluut niet evident is. Een soort van uitsluitingsprincipe is er immers inherent aan.

De maatregel van Vilvoorde zet een stap verder: van taalbereidheid naar een taalexamen, zelfs voor de partner. Ik heb contact gehad met meerdere mensen in Vilvoorde. Men viseert wel degelijk een bepaalde bevolkingsgroep, want men heeft schrik dat het aantal allochtonen in bepaalde wijken zal verhogen. Het gaat dus niet om rijke Franstalige Brusselaars, maar om mensen met een laag inkomen. Dat staat ook zo in het reglement. In concreto gaat het over allochtonen die naar Vilvoorde afzakken. Voor ons is dat een brug te ver.

Mijnheer de minister, u moet zich realiseren dat de opeenstapeling van de verschillende maatregelen het imago van Vlaanderen ernstig schaadt. Men krijgt het beeld van een angstige, onverdraagzame gemeenschap, van een gemeenschap met weinig zelfvertrouwen en weinig fierheid. We moeten op een heel zelfbewuste manier omgaan met diversiteit en afstappen van de illusie dat taalhomogeniteit het na te streven doel is.

Ik denk dat we vooral moeten overgaan op een andere relatie met Brussel. Er moet een nieuw samenwerkings- en samenlevingsverband komen met onze hoofdstad, waarbij geïnvesteerd moet worden in de leefbaarheid van de stad, waarbij we iets moeten doen aan de tewerkstellingsparadox – want er zijn veel vacatures maar weinig Brusselse werklozen die ze kunnen invullen – en waarbij we moeten investeren in meer groene ruimte zodat de stadsvlucht kan worden omgekeerd en we een positieve link kunnen leggen tussen het grootstedelijke en het landelijke gebied.

Mijnheer de minister, er moet een duidelijk standpunt komen van de Vlaamse Regering over die maatregelen, zowel op het vlak van taalvoorwaarden voor woningen als van taalvoorwaarden voor leefloos als van taalvoorwaarden voor eender welke andere dienstverlening. U kunt zich niet langer verschuilen achter de lokale autonomie.

De Vlaamse Wooncode betekende het begin van het hellend vlak waarop we nu zitten. Het is nu aan u, als minister verantwoordelijk voor huisvesting en voor binnenlands bestuur, om duidelijke lijnen te trekken voor een algemeen kader ten aanzien van lokale besturen. U moet vastleggen wat kan en wat niet kan ten aanzien van de burgers.

Ik wil dus graag uw standpunt kennen over wat er gebeurd is en weten of u bereid bent om een aantal maatregelen te nemen zodat het kader opnieuw vastligt en om de lokale besturen terug te fluiten inzake de maatregelen die de gelijkberechtiging van burgers in het gedrang brengen.

De voorzitter: De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: Mevrouw de voorzitter, heren ministers, ik heb mijn interpellatieverzoek wel degelijk

gericht tot de minister bevoegd voor de Vlaamse Rand, maar niet vanuit een soort spelformule. Een aantal vrij juridische vragen kunnen wel worden gesteld aan de minister van Binnenlandse Aangelegenheden, maar anderszijds is het flankerend beleid van de minister van de Vlaamse Rand toch ook in het geding. Ik vind het daarom heel goed dat u broederlijk naast elkaar zit en hopelijk straks ook een gecoördineerd antwoord kunt verschaffen.

De aanleiding is bekend. Bij de bekende gemeenten rond Brussel Merchtem, Liedekerke, Zaventem, Overijse en Vilvoorde, heeft nu ook Londerzeel zich gevoegd. Het valt te verwachten dat er hier en daar nog gemeenten rond Brussel initiatieven zullen nemen. We kennen de situatie. Sommige initiatieven zijn duidelijk in overtreding met het grondwettelijke beginsel van de taalvrijheid. Men kan dat betreuren of niet, maar in elk geval kan elke jurist u dat bevestigen. Andere initiatieven bevinden zich in een soort van spanningsveld en betreffen de vraag tot waar men kan gaan inzake het vrije verkeer van personen en goederen. Ik ga daar straks wat dieper op in. Dat is dus de hele discussie, die juridische aspecten heeft, maar ook politieke en maatschappelijke aspecten.

Ik kan zeker begrip opbrengen voor de initiatieven die worden ontplooid. Ik leef wel op mijn berg in de stad, op de Koekelberg, maar af en toe daal ik af. Ik kom regelmatig in de Rand. Ik kan begrijpen dat er onbehagen, ongenoegen en zelfs angst bestaat voor de stad die alsmaar dichterbij komt. Ik heb dat literair beschreven als 'de stad heeft altijd geduld'. Zij groeit en de rest moet incasseren. Dat is nu eenmaal een wereldwijd fenomeen waar niet zoveel aan te doen is. Maar in de gebieden rond de stad ziet men dat met lede ogen aan.

De laatste 30 jaar is er ook een kleine volksverhuizing geweest. Tot de jaren zestig was de verhuizing omgekeerd. Sindsdien hebben er zich 250.000 inwoners in de rand rond Brussel genesteld. Dat is vrij veel volk.

Er schuilt een vreemde paradox in dit verhaal. Vele Brusselaars ontvluchten de stad voor de lokroep van het groen. We proberen in Brussel wel een aantal dingen te doen, met wisselend succes. We moeten nog altijd vaststellen dat er meer mensen wegtrekken dan er bijkomen. De idylle van het groen is iets waar we als stedelijke politici zeer moeilijk een antwoord op vinden. Door weg te trekken en zich soms onvoldoende aan te passen aan hun nieuwe dorpen, brengen de inwijkelingen de stad in die dorpen binnen. De randstad wordt stad en verstedelijkt verder.

Ondanks het gespannen politieke klimaat van de laatste jaren, hebben de taallessen Nederlands nog nooit zoveel succes gekend in de Rand. Dat is een positieve vaststelling. Het is goed dat men dit doet. Het geeft blijk van goede wil bij een aantal inwijkelingen. Er bestaan cijfers. Uw voorganger, mijnheer de minister, heeft daarover

studies laten uitvoeren waaruit blijkt dat grosso modo een derde van de Franstaligen – ik wil ze pragmatisch noemen – zich wel degelijk integreert. Het is niet aan mij om een waardeoordeel te vellen, maar men kan op basis van een aantal objectieve factoren vaststellen dat ze hun kinderen naar Nederlandstalige scholen sturen en dat ze in het openbaar veelal het Nederlands gebruiken. Helaas is een derde helemaal niet van plan om dit te doen. Het is een harde kern die ik cultuurexpansionisten of taalkolonisten zou willen noemen. Ere wie ere toekomt om die titel te krijgen. Het andere derde zijn de twijfelaars. Zij zijn diegenen die, al naargelang het politiek klimaat, stemmen voor de lokale Vlaamse politici of voor Franstaligen uit Brussel die als lijsttrekker de boel een beetje komen vergiften.

Men zegt dat de Vlaamse gemeenten rond Brussel heel gesloten zijn, maar ik zou zeggen dat ze zeer open zijn. Ze hebben de voorbije jaren stuk voor stuk duizenden nieuwe Brusselaars op hun grondgebied toegelaten en ze hebben daarvoor geen Nols-politiek moeten voeren zoals in de jaren zeventig. Men zal wel weten wat ik daarmee bedoel.

Wat ik wel vaststel, is dat de communicatie die ze voeren om hun maatregelen om het Nederlandstalig karakter te bevorderen, vaak onhandig is. Dat moeten we ook durven vaststellen. Er zit duidelijk ook ruis op de boodschap van het FDF in het bijzonder en van een aantal andere Franstaligen, die menen de Vlaamse gemeenten steeds weer in een defensieve positie te moeten duwen. Dat is dus wel een pijnpunt.

De kernvraag is natuurlijk wat een gemeente kan doen en tot waar een gemeente kan gaan om haar Nederlandstalig karakter te verdedigen en op een positieve manier uit te dragen. Er zijn mensen die zeggen dat er niets mag gebeuren en dat men de boel de boel moet laten. Ik denk dat dat een brug te ver is. Dat zou getuigen van weinig empathie met die gemeenten. Zelfs al heeft voor mij het inburgeringsbeleid met deze discussie minder te maken omdat het meer gericht is op allochtone nieuwkomers, toch voel je dat er in Vlaanderen een vrij groot draagvlak voor is. Men vindt dat er toch wel iets mag gebeuren en dat je van mensen iets mag vragen. De vraag is alleen waar het begint en eindigt en wanneer je op een hellend vlak komt.

In dit parlement en als Vlaanderen moeten we onszelf ook een spiegel durven voorhouden, niet om als flagellanten door de straten van Linkebeek en Hoeilaart en Tervuren te lopen en onszelf op de rug te slaan en een schuldgevoel aan te praten, maar om na te gaan wat Vlaanderen anno 2008 op taalgebied betekent. Wij zijn een kleine, bescheiden, dynamische regio met een taal die een middenklassespeler is op wereldvlak. 20 miljoen Nederlandstaligen betekent weinig op wereldschaal, maar op Europees vlak is dit niet te

veronachtzamen. Wij zien het Nederlands liever als een kleine taal en soms hebben we de neiging om ons te veel in dat gevoel op te sluiten.

Intussen weten we heel goed dat in onze binnensteden de meertaligheid de facto toeneemt – dit doet niets af aan de noodzakelijke inspanningen die we voor inburgering moeten doen. We weten heel goed dat veel anderstaligen zich vestigen aan de kust. We weten heel goed dat de europeanisering van Brussel, met al zijn positieve en negatieve effecten, voor een druk op de Rand zorgt. Een vrij groot deel van ons grondgebied komt dus niet meer overeen met de illusie van volledige taalhomogeniteit. Ik trek daar nu geen politieke conclusies uit. Ik ben geen zelfmoordpiloot, maar ik wil het wel gezegd hebben.

Sommige gemeenten spelen daarop in met meertalige welkomstpakketten. Er was vorige week een interessante match tussen de gezworen kameraden Peeters en Demotte. Plots was er toch wat spanning te voelen, want de ene minister-president vond dat zijn gemeenten opener waren voor anderstalige nieuwkomers dan de andere. Dat is volgens mij een verkeerde discussie. Het was wel niet slecht om te benadrukken dat er in Vlaanderen een aantal gemeenten zijn die inspanningen doen. Het neemt niet weg dat je een hartelijk welkom kan geven maar tegelijk kan zeggen dat men Nederlands spreekt. Dat is geen contradictie.

Het is niet slecht om af en toe eens te vertrekken vanuit grotere principes. Volgens mij bestaan groepsrechten en in die zin hebben gemeenten rond Brussel het recht om de taal uit hun streek te verdedigen. Anderzijds bestaan er individuele rechten: mensen mogen emigreren en er is in Europa een vrij verkeer van mensen, goederen en diensten. De vraag is wanneer deze rechten botsen. Het criterium dat daarbij kan helpen, is dat je van mensen veel mag vragen en dat je zeker moet vragen dat ze zich aanpassen in de streek waar ze gaan wonen. Dat is hoffelijk en het is een manier om conflicten te vermijden. Dat geldt overal ter wereld, niet alleen in de Vlaamse Rand.

Je kunt dit vragen via engagementsverbintenissen. Een resultaatsverbintenis ligt veel moeilijker omdat dit de juridische toets van de Grondwet en het Europees recht moeilijker kan doorstaan. De vraag is ook of het wenselijk is, maar dat is een politieke discussie. Ik kan me inbeelden dat mijn mening niet door iedereen wordt gedeeld, maar als liberaal en Europeaan vind ik de discussie wel belangrijk om ze te voeren.

Sommigen zeggen dat je niets mag doen en grondrechten, zoals het recht op een sociale woning, niet aan voorwaarden mag onderwerpen. Dat is ook niet juist. Juridisch mag je grondrechten wel onderwerpen aan bepaalde voorwaarden, mits ze redelijk zijn en in verhouding zijn tot het grondrecht en mits ze goed gemotiveerd zijn. Politiek moet het in elk geval duidelijk zijn

dat engagementsverbintenissen en het engagement zelf tot integratie en niet tot uitsluiting mag leiden.

Ik kom dan tot het huidige spanningsveld. Met de maatregelen die de Vlaamse gemeenten rond Brussel nu uitvaardigen, zijn we zeer duidelijk op Vlaams vlak. De vraag is alleen of we efficiënt zijn en de integratie bereiken die we willen bereiken. Ik heb het gevoel dat we, op een schaal waar nul duidelijkheid is en tien efficiëntie, heel dicht bij de nul komen. Het is duidelijk wat de gemeenten willen, maar ik weet niet of ze altijd resultaat bereiken.

Kijken we maar naar twee gemeenten die heel dicht bij elkaar liggen aan de rand van het Zoniënwoud en de Druivenstreek. De ene begint met een O, de andere met een H. Ik zal ze niet te veel stigmatiseren in de ene of de andere zin. De meerderheden in de gemeentebesturen zijn de laatste dertig jaar gewisseld. De ene gemeente heeft zich vastgereden in een logica van confrontatie. Ik heb het dan niet over de integratie op het terrein, maar enkel over de politieke vertaling. Je hebt daar nu verhoudingen van een derde Franstaligen en twee derde Nederlandstaligen in de gemeenteraad. In de andere gemeente, waar nochtans evenveel Franstaligen wonen, slaagt men erin om slechts 1 Franstalige te hebben op 21 gemeenteraadsleden. Ik weet niet wat de beste tactiek is, maar ik geef u misschien wel al enigszins een indicatie. We moeten eens bespreken waartoe positieve maatregelen kunnen leiden, en waartoe andere maatregelen kunnen leiden.

Ik stel mijn vragen aan minister Vandenbroucke in het bijzonder, omdat mevrouw Dua haar vragen al tot minister Keulen heeft gericht. Mijnheer de minister, deelt u mijn visie, of althans de penseeltrekken ervan? Deelt u mijn visie dat het belangrijk is om te zoeken naar een goed evenwicht tussen enerzijds de bescherming van het Nederlands in de Vlaamse Rand en anderzijds de juridische mogelijkheden die daartoe bestaan, zowel in een Belgisch grondwettelijk als in een Europees kader? Zo neen, waarom niet?

Welke maatregelen zijn er al genomen vanuit uw flankerende Vlaamserandbeleid? Ik heb het dan over de coördinatiefunctie van de taskforces. Overweegt u bijkomende maatregelen om een en ander toch te stroomlijnen? Ik kan over een individuele gemeente immers moeilijk beweren dat ze improviseert. Ik ben er zeker van dat een stad als Vilvoorde haar zaken juridisch onderzocht heeft en dat ze niet over één nacht ijs is gegaan. De gemeentesecretaris is daar om over de juridische grond van een aantal zaken te waken, men heeft juristen in het schepencollege, en men heeft misschien ook externe juristen geraadpleegd.

Ik betwist dus niet dat men zijn huiswerk ter plaatse doet, en ik betwist evenmin de gemeentelijke autonomie

daarin. Ik stel alleen vast dat we, door de veelheid van initiatieven, nu een soort ongecontroleerde beweging krijgen, die finaal toch ook tot de bevoegdheid van de Vlaamse Regering begint te behoren. Ik ben de laatste om het open karakter van de Vlaamse Rand te betwisten, maar als we niet opletten, zal dat open karakter, zeker qua imago, onder druk komen te staan. En dat zou zeer jammer zijn.

De voorzitter: De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Wim Van Dijk: Mevrouw de voorzitter, heren ministers, collega's, ik heb enkele bemerkingen bij de interpellaties van mevrouw Dua en de heer Gatz. Ik stel om te beginnen vast dat de maatregel die in Vilvoorde is genomen, ter plaatse breed wordt gedragen. Alleen de Franstaligen hebben hun verontwaardiging geuit, voor de rest hebben alle partijen deze maatregel gesteund.

De maatregel gaat inderdaad verder dan de Wooncode. Er is niet enkel sprake van taalbereidheid, en dus van een engagement, maar ook van resultaatsverbintenis en van een echte taalttest. Wij vinden dat goed. Onze kritiek op de Wooncode was destijds net dat er geen sprake was van een echte taalttest. Hier is dat wel het geval. Wij zijn daar dus voorstander van.

Men zegt dat met die maatregel de zwaksten worden gevisieerd. Maar je kunt dat ook omdraaien. Dat is immers net de groep die de kansen moet krijgen en die in veel gevallen ook moet worden gestimuleerd. Ik heb de vrije tribune van de heer Gatz gelezen, waarin sprake is van drie derden. De hardleersers die zich in hun villa's opsluiten, vormen het eerste derde. Het tweede derde zijn diegene die vrijwillig instappen in taalttests en dergelijke. En dan heb je ten slotte de twijfelaars, die misschien over de streep moeten worden getrokken en bij wie de taalbereidheid onvoldoende is. Misschien kan een echte resultaatsverbintenis die mensen over de streep trekken.

Men mag ook niet vergeten dat een groot deel van de werklozen in de Rand en in Vilvoorde het Nederlands niet machtig zijn. Dat is voor die mensen een serieuze handicap om zich aan te passen, om werk te vinden en om zich te integreren in de samenleving. Het lijkt me dus zeer logisch dat men die mensen vat met iets meer dan alleen maar de taalbereidheid. Wie het heeft over inburgeren, aanpassen en integreren, kan zich moeilijk tegen dergelijke maatregelen keren.

Wat het woonbeleid betreft, is het ook volkomen legitiem om het Nederlandstalige karakter van de Rand te verdedigen vanuit de gemeenten. Het gaat dan om Vilvoorde, maar ook om Zaventem en Londerzeel. We hebben natuurlijk ook Vlabinvest, maar iedereen kent de mankementen en de reikwijdte van dat systeem. Het is goed, maar misschien een druppel op een hete plaat, om

het wat sterk uit te drukken. Dat de gemeenten dan een extra zetje geven om ook in hun eigen woonbeleid het Nederlandstalige karakter extra te verdedigen, kan alleen maar een goede zaak worden genoemd.

Het feit dat een hele rist gemeenten nu maatregelen beginnen te treffen op woongebied, maar ook op andere vlakken, toont aan dat het water veel van die gemeenten aan de lippen staat. Het probleem van de verfransing en van de stedelijke druk is niet nieuw, maar het feit dat zoveel gemeenten maatregelen treffen, toont aan dat de nood nu wel zeer hoog is en dat de druk zeer groot is. En men kan die besturen moeilijk van extremisme beschuldigen, het zijn allemaal klassieke partijen die daar in de gemeentebesturen zitten. Men zou vanuit de rest van Vlaanderen dus beter begrip tonen voor wat er in de Rand gebeurt.

In dat verband is het merkwaardig om vast te stellen dat er bij de sp.a en bij Groen! een tweespalt bestaat tussen wat de nationale mandatarissen en de voorzitters zeggen en wat de mandatarissen in de Rand zeggen. De voorzitter van Groen! stelt dat de Groen!-mandatarissen die zich wel achter Vilvoorde scharen, ook onder de stolp van de Rand leven. Dan vraag ik mij af wie er eigenlijk onder een stolp leeft: je hebt de stolp van Antwerpen, de stolp van Gent en, in het geval van de sp.a-voorzitter, de stolp van Mechelen.

Er is van alles aan de hand in de Rand, en men mag daar de ogen niet voor sluiten. Men moet vanuit de Vlaamse Regering ruimte laten voor dergelijke gemeentelijke initiatieven. Men moet ze niet meteen afbranden, zoals gebeurd is in het geval van Overijse. We moeten blij zijn dat gemeenten hierin initiatief nemen. Ik ben ook een grote voorstander van een goede stroomlijning. Men kan al deze initiatieven stroomlijnen en inbedden in een versterkt randbeleid.

Er wordt vaak gezegd dat men in Wallonië dergelijke maatregelen niet neemt. Wallonië is zagezegd verdraagzamer. Maar daar hoeft men die maatregelen ook niet te nemen, omdat de sociale druk daar blijkbaar volstaat om iedereen ertoe te bewegen om Frans te leren. De vele Vlamingen die in Wallonië gaan wonen, begrijpen dat ook. Men past zich daar aan, men integreert zich, men richt geen eigen culturele clubs op, laat staan politieke lijsten.

Wat de taalhomogeniteit betreft: de tijden zijn inderdaad veranderd, maar dat belet niet dat we toch naar taalhomogeniteit mogen streven. Zeker in het officiële leven – daar kan men absoluut niets op afdingen – maar ook zo veel mogelijk in het sociaalculturele leven, in het straatbeeld en in het commerciële leven. Dat kan in Wallonië, waarom zou het niet in Vlaanderen kunnen? De territorialiteit en de bewaking ervan mogen tenslotte geen eenrichtingsverkeer zijn.

Er zou internationale kritiek bestaan op de maatregelen van de verschillende gemeenten en op de Wooncode. Ik zou mij daar niet al te veel van aantrekken. Die kritiek bewijst vooral dat Europa en de instanties die hier passerend, al dan niet in een fact finding mission, niet goed begrepen hebben wat er hier aan de hand is, als ze het al willen begrijpen, en dat ze voor de rest gedesinformeerd worden door de Franstaligen. Taalvoorwaarden en taalvereisten zijn in tal van EU-landen aan de orde. Daar kraait geen haan naar. Maar in Vlaanderen kan dat blijkbaar niet.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy: Mevrouw de voorzitter, heren ministers, de naam Zaventem is hier een paar keer gevallen. Ik zal twee voorbeelden geven van 'maatregelen' die een gemeente zoals Zaventem genomen heeft.

De eerste keer dat de RTBF en Le Soir me aanspraken over Zaventem was vorige zomer, toen men had opgemerkt dat in het reglement van de school stond dat de leerkrachten met de ouders in het Nederlands moeten converseren. Het gaat om een eentalig Vlaamse gemeente. Het werd beschouwd als een vorm van taaldiscriminatie als ouders die hun kinderen naar een Nederlandstalige school sturen, in het Nederlands met de leerkrachten moeten spreken. Men vond dus dat als ouders hun kinderen naar een Nederlandstalige school sturen, die leerkrachten met hen in het Frans moeten praten. Waarom sturen Franstaligen of buitenlanders hun kinderen echter naar een Nederlandstalige school? Dat is toch om Nederlands te leren, om ervoor te zorgen dat hun kinderen tweetalig worden! Toch werd dat beschouwd als een aantasting van het recht van de ouders om hun taal te gebruiken.

De tweede keer dat die media me ondervroegen, was toen het fameuze reglement in verband met de kavels in Zaventem bekend werd. Wat is de situatie? De gemeente Zaventem voert een politiek om te proberen de mensen die al een aantal maanden in de gemeente wonen, die daar geboren zijn, de kans te geven om daar te blijven. De grondprijzen bedragen 400 euro per vierkante meter. We verkopen gronden aan 175 euro per vierkante meter om mensen de kans te geven in Zaventem te blijven wonen. We proberen ook jongeren en mensen die in Zaventem werken, te stimuleren. Er zijn een aantal voorwaarden om die gronden toe te kennen. Het gaat om gronden die toebehoren aan de gemeente, en dus aan de belastingbetaler. De gemeente probeert mensen die er wonen de kans te geven om er te blijven. Ik ken geen nobeler sociaal doel dan dat. De mensen die deze gronden kopen, moeten daar minstens tien jaar blijven wonen en moeten binnen de vijf jaar bouwen. Het gaat dus om mensen die de intentie hebben om zich minstens gedurende tien jaar in de gemeente te vestigen. Ze kunnen de grond kopen met steun van de belastingbetaler, die de helft van die grondprijs betaalt.

91 mensen hebben zich ingeschreven. We hebben gevraagd dat ze zich aanpassen aan de regio. Als men in een verkaveling woont, is het toch de bedoeling dat men met elkaar kan praten en communiceren. De officiële voertaal in die, zoals mevrouw Dua zegt, taalhomogene gemeente is het Nederlands. We zijn inderdaad volgens de Grondwet een eentalig Vlaamse gemeente. De officiële taal daar is het Nederlands. Het onderwijs gebeurt er in het Nederlands. We gaan ervan uit dat iemand die zich daar tien jaar wil vestigen, toch een minimale inspanning moet leveren om de taal van de streek te leren. In Europese arresten wordt die zaak ook op die manier geïnterpreteerd. Het arrest-Groener stelt dat er een officiële taal is in de streek, waar men ook een minimale kennis van moet hebben om er zich te bewegen.

Er waren 91 inschrijvingen. Al die mensen zijn bereid om die inspanning te leveren. Er zat een Chinees tussen, die al vijf jaar zanger is bij De Munt. Hij heeft op de een of andere manier geprobeerd om een minimale kennis van het Nederlands te verkrijgen. Dat is geen enkel probleem geweest. Er zijn ook Franstaligen op die lijst. Men gaat ervan uit dat alle Franstaligen d'office weigeren om Nederlands te leren. Dat is dus niet waar!

Uiteindelijk hebben we 61 kavels toegekend, onder andere aan een aantal Franstaligen. Ik weet niet hoeveel dat er zijn. Die mensen zijn bereid om Nederlands te spreken. Er is een Turkse alleenstaande met drie kinderen bij. De kinderen gaan naar een Nederlandstalige school. Er zitten mensen bij van wie ik niet weet vanwaar ze komen. Als ik de namen zie, gaat het om mensen die zeker niet van Vlaamse origine zijn. Die hebben allemaal een grond gekregen. Met uitzondering van de FDF-gemeenteraadsleden is er niemand die tegen die regeling geprotesteerd heeft.

Minister Vandenbroucke heeft het al tientallen keren gezegd in de commissie. We geven zelfs taalpremies om ervoor te zorgen dat mensen die ergens wonen, die ergens werk zoeken, een rugzak hebben om werk te vinden. In Zaventem is dat hetzelfde. Er zijn vacatures. In Brussel kan men die stap niet zetten omdat men er de taal niet machtig is. Het is wel een van de regio's met de hoogste werkloosheid.

Als een gemeente probeert om de kennis van die taal op een positieve manier te stimuleren, wat is daar dan verkeerd aan? Ik voel me beledigd als ik moet horen dat we dan racisten zijn, dat we onverdraagzaam zijn. De taalhomogeniteit is toch in de Grondwet opgenomen. Mijnheer Gatz, dat is toch niet ongrondwettelijk! We hebben een antwoord naar de Europese Commissie gestuurd. De regeling gaat niet in tegen de vrijheid van vestiging. *(Opmerkingen van de heer Sven Gatz)*

We hebben ons gebaseerd op het arrest-Groener. Ik raad u aan het te lezen. Het gaat over Ierland, over het

gebruik van de officiële taal bij sociale voorzieningen, zoals onderwijs, huisvesting. Want daar gaat het tenslotte om.

Minister Keulen heeft de inburgeringspolitiek naar voor geschoven. Er zijn 10.000 nieuwkomers. In Vlaanderen wordt gevraagd een cursus Nederlands te volgen. Als wij in ruil voor een stuk grond aan mensen die er al jarenlang wonen en die een verkaveling die op de privémarkt wordt verkocht niet kunnen betalen, vragen om Nederlands te leren, dan worden we beschouwd als racisten.

Ik ben perfect in overeenstemming met mijn geweten. Ik volg ook perfect de lijn die door de Vlaamse Regering wordt uitgetekend. Ook zij stimuleert het gebruik van het Nederlands, treft maatregelen in verband met het straatbeeld. Die maatregelen doen op geen enkele manier afbreuk aan de vrijheid om zich daar te vestigen of om privé te communiceren in de taal die men wil. Er zijn een pak Franstaligen die hun kinderen naar Nederlandstalige scholen sturen. In Sint-Stevens-Woluwe, waar die kavels liggen, is 90 percent van de leerlingen van de gemeenteschool niet-Vlaming. Ik heb daar geen enkel probleem mee. We gaan zelfs zorgen voor een nieuwbouw. De volgende jaren investeren we bijna 1,2 miljoen euro om die school nieuwe kansen te geven. We discrimineren helemaal niet. Integendeel.

Ik interpelleer de regering hierover niet. Ik doe daar niet aan mee. Hier werden weer grote woorden gebruikt: muren bouwen rond Brussel, ongrondwettelijk. Dit zal weer misbruikt worden. Mevrouw Dua, de man naast u, de heer Van Eyken, heeft vorige week een klacht ingediend bij de Europese Commissie. Laten we niet het spel spelen van degenen die heel andere bedoelingen hebben dan u. Ik ben van oordeel dat u sociale motieven heeft. Er zijn anderen die andere motieven hebben.

De voorzitter: De heer Van Eyken heeft het woord.

De heer Christian Van Eyken: Mevrouw de voorzitter, heren ministers, collega's, ik zou willen beginnen met een semantische opmerking. Er wordt altijd gesproken over de Vlaamse Rand. Als ik het goed voorheb, zit de rand aan de buitenkant.

Mevrouw Vera Dua: De Vlaamse Rand rond Brussel.

De heer Christian Van Eyken: Daar kan ik nog inkomen. *(Opmerkingen)*

Het probleem is effectief de uitdijning van de Brusselse grootstad. Ik denk dat de politiek moeilijk op dit fenomeen kan inspelen. Er wordt alleszins niets aan gedaan. Indien we dit vanuit historisch oogpunt bekijken, blijkt die uitdijning al jaren aan de gang te zijn. Het gaat hier bovendien niet om een alleenstaand feit. We vinden dit ook elders, rond Gent en Antwerpen en rond de andere Europese grootsteden.

Ik zou hierover een vraag willen stellen. Die vraag past in het gesprek dat we momenteel voeren. Er is een band tussen Brussel en de Rand. Het gaat om een bijna gelijkaardige bevolking. De meeste mensen die zich in de Rand vestigen, zijn uit Brussel afkomstig. Ik heb, los van het institutioneel kader, al over een stadsgemeenschap horen spreken. Dit staat los van de vraag welke de betrokken overheden zijn. Het is de bedoeling te proberen een aantal problemen op groter vlak aan te pakken. Wat is het standpunt van de minister over een dergelijke stadsgemeenschap? In dit geval zouden de Brusselse, Vlaamse en zelfs Waalse beleidsverantwoordelijken moeten samenwerken. Mijns inziens reikt die gemeenschap verder dan de gemeenten die net rondom Brussel zijn gelegen. We moeten hier ook een aantal gemeenten in Waals-Brabant bij betrekken.

Het tweede punt betreft de maatregelen die in bepaalde gemeenten zijn getroffen. De vorige sprekers hebben al naar Liedekerke, Geraardsbergen of Vilvoorde verwezen. We kunnen daarmee al dan niet akkoord gaan. In die gemeenten worden taalvoorwaarden opgelegd. Ik vind die voorwaarden alvast te verregaand. De Vlaamse Regering voert een beleid om het Vlaams karakter te verdedigen. Naar mijn mening gaan de gemeentebesturen te ver. Vergeleken met de Vlaamse Wooncode, gaan de maatregelen in Vilvoorde en Zaventem te ver.

Ik zou alle aanwezigen duidelijk willen maken dat ik de kennis van het Nederlands steeds als een belangrijk gegeven heb omschreven. Ik heb hier steeds voor gepleit. In de Rand is het Nederlands belangrijk om werk te vinden en om sociale contacten te leggen. Men mag niet alle Franstalige politici over dezelfde kam scheren. Ik vind het belangrijk dat de inwoners van de betrokken gemeenten de taal leren. Dat mag echter niet worden verplicht.

Mijn laatste opmerking betreft de verstedelijking en de hoge immobiliënprijzen. Ik denk dat dit niet enkel aan de Franstaligen te wijten is. Dit heeft ook iets met het internationale karakter van Brussel te maken. Ten gevolge van de aanwezigheid van de Europese Unie genieten een aantal mensen van een aantal faciliteiten. Ze kunnen een woning huren of kopen. Daarmee duwen ze de prijzen op de markt naar boven.

Het beleid in de gemeenten rond Brussel verschilt van gemeente tot gemeente. Gisteren was ik in Tervuren. Ik heb vastgesteld dat een ambtenaar ten overstaan van een persoon die er werkelijk niet uitraakte en de gegeven uitleg niet verstond, zonder enig probleem naar het Engels overschakelde om de nodige uitleg te verstrekken. Dat moet deel uitmaken van het onthaalbeleid in de gemeenten in de Rand en in heel het Vlaamse Gewest.

Tot slot zou ik de minister van Binnenlandse Aangelegenheden een vraag willen stellen. Welke maatregelen

wil hij treffen om in te gaan tegen het beleid dat sommige gemeenten, zoals Vilvoorde, Zaventem, Liedekerke en zelfs Geraardsbergen, voeren? Als toezichhoudende overheid heeft hij immers de mogelijkheid in te grijpen.

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Mevrouw de voorzitter, aangezien al heel wat is gezegd, zal ik trachten het kort te houden.

Zoals een aantal sprekers al hebben aangehaald, ligt een zeer grote verantwoordelijkheid met betrekking tot de sociale integratie en het hele maatschappelijke gebeuren bij de lokale besturen. Het is belangrijk dat elke nieuwe inwoner van een gemeente zich zo snel mogelijk in het maatschappelijk leven in die gemeente kan vinden. Enkel op die manier wordt het mogelijk een goede communicatie tussen alle inwoners te bewerkstelligen. Dat is zeer belangrijk voor alle lokale besturen en niet enkel voor de gemeenten in de Vlaamse Rand. Ze moeten zich kunnen engageren. Iedereen moet dezelfde kansen krijgen om zich in de samenleving te ontplooien. Dat begint van op jonge leeftijd. Ik denk aan kinderen die aan de sportweken kunnen deelnemen, aan volwassenen die aan de bibliotheekweek kunnen deelnemen en aan senioren die aan het seniorenfeest kunnen deelnemen.

De kennis van de taal is hierbij cruciaal. Door middel van de taal kunnen we de communicatie tussen de verschillende actoren binnen de gemeenten bevorderen. Ik ben ervan overtuigd dat de lokale besturen steeds die intentie hebben. Ze willen het hele taalbeleid gestalte geven. Ze willen er mee zorg voor dragen dat iedereen in het maatschappelijk leven gelijke kansen krijgt. Dit aspect is hier nog maar zeer weinig aan bod gekomen. Ik vind dat de hele discussie daar in essentie om draait.

Het taalbeleid in de Rand is zeer belangrijk. Minister Vandenbroucke heeft in het verleden al vaak verwezen naar de verschillende domeinen waarbinnen de taal aan bod moet komen. Minister Keulen heeft in het verleden vaak aangetoond dat de taalbereidheid de klemtoon op de gelijkheid van kansen voor iedereen wil leggen. De taalbereidheid is bedoeld om de integratie van mensen in de sociale huisvesting te bevorderen. Ik blijf hier absoluut voorstander van. We willen hier werk van maken. Enkel op die manier zullen we erin slagen de gelijkheid voor iedereen te vrijwaren. Ik wil dit absoluut beklemtonen. De taal zal van op zeer jonge leeftijd tot aan het einde van het leven zeer belangrijk worden. Dit geldt niet enkel in de Vlaamse Rand, maar ook ver daarbuiten. Ik sta achter de taalbereidheid zoals ze in de Vlaamse Wooncode is omschreven. Ik ben ervan overtuigd dat we, samen met de minister van de Vlaamse Rand, verder werk van het taalbeleid zullen kunnen maken.

De voorzitter: De heer Demesmaecker heeft het woord.

De heer Mark Demesmaecker: Mevrouw de voorzitter, alvorens een aantal bedenkingen te uiten, wil ik me bij een aantal van de vorige sprekers aansluiten. De heer Van Rompuy heeft ten overvloede aangetoond dat het absoluut niet de bedoeling van de lokale besturen is om door middel van de recent uitgewerkte maatregelen te discrimineren of uit te sluiten. Dat zijn bedoelingen die toegedicht worden, maar absoluut niet stroken met de werkelijkheid.

Ik wil een aantal bedenkingen maken bij wat mevrouw Dua en de heer Gatz hebben gezegd. Mevrouw Dua stelt dat het fenomeen van de uitdeinende stad overal optreedt, ook in Gent en Antwerpen. Het verschil met Brussel is natuurlijk dat dit fenomeen niet politiek neutraal is voor de rand die rond de stad ligt.

Mevrouw Dua, uiteraard hebt ook u het nieuws gevolgd, de kranten gelezen en de journaals bekeken en weet u dat Franstalige partijen heel expliciet de uitbreiding van Brussel op de agenda hebben geplaatst en in hun eisenpakket hebben opgenomen. De politiek van een uitbreidende en uitdeinende stad, is in de rand rond Brussel niet politiek neutraal.

U zegt ook dat er aan Vlaamse kant een opbod bezig is in de Vlaamse Rand rond Brussel. In de Vlaamse Rand rond Brussel worden 101 initiatieven genomen. Heel vaak gaat het om initiatieven die kansen willen bieden op integratie. Het zijn vaak heel zachte initiatieven. U zou eens moeten zien waarmee wij allemaal bezig zijn. Er zijn taallessen, er is steun aan taallessen, er zijn charmeoffensieven ten aanzien van handelaars en verenigingen, er zijn integratiebevorderende initiatieven en vriendelijke campagnes, maar we zien dat een deel van de anderstaligen, de Franstaligen, opgesloten blijven in hun eentaligheid, terwijl ze toch in een Nederlandstalige regio wonen. Die mensen missen daardoor een heleboel kansen: kansen op sociale ontplooiing en op werk. Af en toe is er iets meer nodig. Af en toe is er een vorm van zachte dwang nodig.

U stelt dat in Vilvoorde vooral de allochtonen uit Brussel worden gevisieerd. Ik verzet me echt tegen het beeld dat u daarover ophangt. Als dat echt het geval zou zijn, zou men bijvoorbeeld de voorwaarden voor de verkoop van sociale woningen of sociale gronden die heel veel Nederlandse gemeenten stellen, letterlijk kunnen overschrijven. Ik heb dit even opgezocht op het internet. Er zijn heel veel Nederlandse gemeenten die voorwaarden stellen inzake sociale, maatschappelijke of economische binding met de gemeente en de regio. Dat is pas een vorm van uitsluiting. Had Vilvoorde die echt beoogd, dan had het zijn mosterd bij de Nederlandse gemeenten kunnen halen.

Ik verzet me ook tegen het beeld dat we op weg zijn naar een onverdraagzame, een angstige samenleving.

Ik ken geen enkele maatschappij die meer open is dan de Vlaamse, geen enkele. Ik wil u gerust eens een paar dagen meenemen naar de Vlaamse Rand. U zult zien dat Franstaligen, Engelstaligen en Duitstaligen perfect welkom zijn en perfect in hun eigen taal terechtkunnen in handelszaken en winkels. Een paar dagen geleden ben ik nog een Engelstalige tegen het lijf gelopen en die vertelde mij dat hij een beetje boos was. Hij heeft een tijdje geleden in Nederland gewoond en heeft er Nederlands geleerd, maar iedere keer dat hij in Halle in een winkel komt en men hoort dat hij Engelstalig is, dan schakelt men over op het Engels. Hij krijgt de kans niet om het Nederlands te gebruiken en te oefenen. Wij zijn geen angstige en gesloten maatschappij, integendeel. Ik moet alleen vaststellen dat een aantal Franstaligen in onze regio niet ontstaan voor onze taal en onze cultuur.

Mijnheer Gatz, de discussie over de taalhomogeniteit is heel interessant, maar de vraag is natuurlijk wat daarmee wordt bedoeld. Volgens mij is er nog nooit taalhomogeniteit geweest. In de loop van de geschiedenis hebben we hier allerlei mensen over de vloer gekregen en die spraken allerhande talen. Ze hebben hier gewerkt of gevochten of liggen hier begraven. Het kan me ook niet schelen wat de mensen thuis spreken, het kan me niet schelen welke taal ze privé hanteren, naar welke kerk ze gaan of voor welke voetbalploeg ze supporteren. Dat interesseert me allemaal niet. Natuurlijk is het wel zo dat de officiële taal het Nederlands is, dat de bestuurstaal het Nederlands is en dat daar niet aan getwijfeld moet worden. Er is niets abnormaals aan dat een regio, een staat, een officiële taal heeft. Andere regio's hebben die ook, inclusief Wallonië.

Mijnheer Van Eyken, in de loop van de geschiedenis zijn er honderdduizenden Vlamingen naar Wallonië geëmigreerd. Ze hebben zich aangepast, ze zijn geïntegreerd en ze hebben nazaten die in de politiek zitten: Van Cauwenberghe, Onkelinx, Reynders. Zij zijn zelfs geassimileerd, ze zijn volbloed Waal geworden. En dat is maar normaal ook.

Ik heb nog een bijkomende vraag voor minister Vandenbroucke. Ik ben inderdaad vragende partij om een aantal initiatieven te stroomlijnen. Dat zou inderdaad goed zijn. Ik zou willen vragen om dat samen met de gemeentebesturen te doen. Er is een platform van de gemeenten uit de Vlaamse Rand en dat omvat de brede Vlaamse Rand: heel Halle-Vilvoorde.

Mijnheer de minister, ik zou u willen vragen om de werking van dat platform verder te intensifiëren, om er samen met de Vlaamse overheid en met de provinciale overheid verder van gedachten over te wisselen, om verder initiatieven uit te werken die inderdaad het Vlaams karakter versterken, maar die in lijn zijn met de wettelijkheid en die we perfect kunnen verdedigen.

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Mevrouw de voorzitter, ik zal het kort houden, want er is al heel veel gezegd en ik zal niet alles herhalen wat onder meer de heren Van Rompuy en Demesmaecker hebben gezegd.

Ik heb de interpellatie van de heer Gatz ook eens goed gelezen. Wat hij vandaag naar voren heeft gebracht, was iets genuanceerder dan wat op papier stond. Iedereen heeft natuurlijk interpellatierecht, dat is heilig, maar ik vind het een beetje jammer dat leden van het Vlaams Parlement in een interpellatie de voorbeelden van Merchtem, Liedekerke of Overijse moeten aanhalen om in feite het beleid van de Vlaamse Regering in de Rand in vraag te stellen. Dat is wat vandaag gebeurt.

Mijnheer Gatz, als u effectief de groepsrechten tegenover de rechten van het individu afweegt en u als liberaal, zoals u in uw interpellatie schrijft, eerder naar het tweede neigt, dan is dat net niet zeggen dat iets als de taalwet eigenlijk uit den boze is want tegemoet komt aan groepsrechten.

Ik vind het jammer dat een aantal initiatieven in een aantal gemeenten worden aangegrepen om het imago dat heel kunstmatig door Franstalig politiek België op de spits wordt gedreven naar aanleiding van een aantal gebeurtenissen, hier nog te versterken.

Wat is er, los van de andere aspecten die met de maatregelen gepaard gaan, trouwens mis met streven naar taalhomogeniteit? Dat gebeurt in zowat alle landen van de wereld. In Australië komt men er zelfs niet in voor men een taaltest heeft afgelegd. Hetzelfde geldt in Zweden. Ik denk niet dat dat bekrompen landen zijn.

U verwijst naar Overijse en u spreekt van een confrontatiepolitiek die blijkbaar geleid heeft tot een derde Franstaligen in de gemeenteraad. Ik moet dan toch even meewarig het hoofd schudden, mijnheer Gatz, want over de vorige burgemeester, de heer Schamp, kan men heel veel zeggen, maar niet dat hij een communautaire scherpslijper was. Nochtans is ook daar de verfransing de lucht in gegaan.

Als Overijse ook wordt aangegrepen om te stellen dat een taalmeldpunt uit den boze is, waarmee zijn we dan in godsnaam bezig? Moeten we ons dan effectief, zoals u in uw interpellatie schrijft, allemaal Calimero noemen? Moet het proberen vernederlandsen van het openbaar leven – want daar alleen kan het, niet in het privéleven – dan altijd opnieuw in een verdacht daglicht gesteld worden, zoals ook de Franstaligen dat doen?

Toevallig kreeg ik gisteren een folder in de bus in Lennik. Het was een eentalig Franstalige folder die over de dienstencheques gaat. Als mijn gemeente nu een vriendelijke brief stuurt naar die firma om te vragen of de folder alstublieft ook in het Nederlands kan, zijn wij dan bekrompen? Zijn wij dan egoïsten? Ik dacht het niet.

Ik vind het bijzonder jammer dat het beleid van de Vlaamse Regering in vraag wordt gesteld, want op die manier versterken we het imago dat de Franstaligen al maandenlang van ons aan het cultiveren zijn.

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Mevrouw de voorzitter, heren ministers, geachte collega's, met enige bescheidenheid durf ik hier als Limburgse tussenbeide komen, want ik woon ook op een taalgrens. Ik ben het dus niet eens als men zegt dat het een probleem is van verstedelijking en internationalisering.

Ik nodig u uit om naar mijn regio te komen. Heel wat Vlamingen hebben bouwgronden gekocht en zijn aan het bouwen in de rand bij ons: in Waremmes, in Hannuit. In Gingelom hadden we enige maanden geleden problemen in het onderwijs met Franstalige kinderen zonder kennis van het Nederlands. Ook in Midden-Limburg zijn er in sommige kleuterklassen 75 procent kindjes van allochtone afkomst die de taal niet kennen. We doen heel veel inspanningen om die mensen op weg te helpen, maar alles begint met respect voor elkaar en met het geloof dat je moet willen integreren.

Gemeenten zoals Vilvoorde en Geraardsbergen nemen initiatieven – mevrouw Dua, ik ben ervan overtuigd dat er nog heel wat regelingen zijn die u of de Franstaligen nog niet ontdekt hebben – omdat ze gastvrij willen zijn maar ook omdat ze integratie mogelijk willen maken. We hebben de kans gehad om in onze Wooncode het debat over de taal te voeren. Ik ben er nog altijd blij mee. Zowel het Grondwettelijk Hof als de Raad van State hebben heel duidelijke uitspraken gedaan. Het Grondwettelijk Hof schreef dat de bereidheid om het Nederlands te leren – het gaat over taalbereidheid en niet om de verplichting om de taal te gebruiken in individuele relaties – geen afbreuk doet aan de vrijheid van taalgebruik zoals dat in de Grondwet staat. Ook de Raad van State zegt dat de noodzaak aan een behoorlijke communicatie tussen de huurder van een sociale woning en de verhuurder, kan worden beschouwd als een doelstelling van algemeen belang.

Ik ben altijd blij om te horen dat het om een minderheid gaat die dominant is. Het is eigenlijk straf dat we daarvoor maatregelen moeten nemen om de integratie te bewaken.

Wat zich vandaag in de Rand voordoet, kan zich over tien of twintig of dertig jaar bij ons aan de taalgrens voordoen, maar met dat verschil dat een Vlaming zich vlug aanpast. Als een Vlaming in Waremmes of Hannuit is, haalt hij zijn beste Frans naar boven. Het dialect van Sint-Truiden zit vol met Franse woorden. Misschien zullen er vroeg of laat Vlamingen zijn die heel halsstarrig zullen zijn en die in het Nederlands zullen willen

worden bediend in hun Franstalige gemeente. Ik ken zo nog geen situatie en ik hoop ook dat ze zich niet zal voordoen. Het is te hopen dat die Franstalige gemeenten geen maatregelen zullen moeten nemen om de eigenheid van die typische Waalse dorpen te behouden.

We blijven gaan voor taal als integratiefactor. Er zijn een aantal reglementen die gekend zijn. Als er mensen zijn die al die reglementen van die gemeenten gaan uitspitten, dan zullen we de volgende jaren regelmatig worden geconfronteerd met krantenartikels. De vraag is welke mogelijkheden wij vanuit Vlaanderen aan die gemeenten kunnen bieden om dit te stroomlijnen.

Taalbereidheid, integratie en respect zijn voor mij de sleutelwoorden om in het gastvrije Vlaanderen een toekomst te hebben.

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, we hebben zeer uitvoerige toelichtingen gehad.

Als minister van Binnenlands Bestuur meen ik bij de 308 gemeentebesturen van Vlaanderen de reputatie te hebben van iemand die veel respect heeft voor het gemeentelijke niveau en de lokale autonomie. Bij het kabinet en de administratie komen gemeentebesturen geregeld advies vragen. Wij helpen hen altijd, binnen de grenzen van het wettelijke kader, wat ik uitermate belangrijk vind.

Samen met de ministers in de Vlaamse Regering heb ik altijd getuigd van een uitgesproken Vlaamse reflex, ook altijd binnen het kader van wat wettelijk mogelijk is en kan. Ik geef drie voorbeelden om dit te staven. Er is al verwezen naar Vlabinvest. Met de extra middelen voor Vlabinvest wordt het wonen in de eigen streek bevorderd. Ook het werkingsgebied is uitgebreid van de zes gemeenten in de Rand van Brussel tot alle gemeenten van Halle-Vilvoorde en Bertem, Huldenberg, Kortenberg en Tervuren. Ik ben ook de architect van de Wooncode. De Wooncode slaat uitsluitend en specifiek op de sector van de sociale verhuring.

En ik heb ook altijd gewaakt over de consequente toepassing van de omzendbrieven-Peeters en -Martens, met als gevolg de niet-benoeming van drie burgemeesters in de Rand: in Kraainem, Wezembeek-Oppem en Linkebeek.

Dat zijn initiatieven die ik altijd heb genomen binnen de grenzen van het wettelijke kader en in overleg en steun met de collega's in de Vlaamse Regering. Dat is belangrijk want in de politiek is er een belangrijke rechter, namelijk de factor tijd. Vroeg of laat is er toch een juridische toetsing. Je moet zorgen dat je die kunt

overleven want dat draagt bij tot de geloofwaardigheid van de maatregelen die je als overheid genomen hebt.

De Vlaamse Wooncode is inderdaad anders dan de gemeentelijke initiatieven waar we nu over spreken. De Vlaamse Wooncode gaat over de leefbaarheid. Het uitgangspunt is een verbetering van de leefbaarheid, niet het weghouden van bepaalde mensen uit bepaalde wijken of appartementen. Het staat heel duidelijk in de memorie van toelichting: het bevorderen van integratie, het bevorderen van de leefbaarheid. In Vilvoorde gaat het duidelijk over 'wonen in eigen streek', het tegengaan van de verfransingsdruk. Ik begrijp dat, maar het is iets anders dan de inhoud van de Wooncode.

Er is een wezenlijk verschil. De Vlaamse Wooncode is in essentie totaal anders. Leefbaarheid en integratie staan centraal. De Raad van State heeft de Wooncode op elf punten getoetst. We hebben de toetsing van de Raad van State doorstaan. Een van de punten was dat de taalbereidheid belangrijk was, naast het bevorderen van integratie, naast het verhogen van de leefbaarheid in de sociale woonwijken, vanuit het oogpunt dat de huisvestingsmaatschappijen semipublieke organen zijn. Die semipublieke organen zijn onderworpen aan de taalwetgeving. Dat betekent dus dat de verhuurder – de sociale huisvestingsmaatschappij (SHM) – verplicht is om Nederlands te gebruiken. Als de verhuurder verplicht is om Nederlands te gebruiken in zijn contacten met de huurders, is het ook belangrijk dat de huurder Nederlands leert. Op die manier krijg je een duurzame relatie tussen huurder en verhuurder. Dat is het duurzame karakter waarnaar men vaak verwijst. Het heeft vooral te maken met het feit dat de SHM's onderworpen zijn aan de taalwetgeving, en minder met het feit dat men gedomiciëerd is in bijvoorbeeld de Koekoeksstraat 56 in Melle. De bestuurstaalwetgeving is dus ook op het statuut en de werking van de SHM's van toepassing.

Ik heb reeds herhaalde malen gezegd, zowel in de commissie als in de plenaire vergadering, dat de Vlaamse Wooncode geen rechtsbasis biedt voor dergelijke initiatieven als Vilvoorde. Steeds heb ik hierbij ook het onderscheid gemaakt tussen inspannings- en resultaatverbintenissen. Wel kan ik uitleggen waarom tot op heden in de Vlaamse Wooncode geen taalbereidheidsvoorwaarde werd ingeschreven wanneer het gaat over de verkoop van sociale koopwoningen en kavels. Misschien hebben Vilvoorde en Zaventem daarvoor een perfect sluitend juridisch kader en daarvoor heb ik dan alle respect, maar ik heb dat niet gevonden. Ik spreek me niet uit over die twee gemeenten. Ik heb over deze aangelegenheid met experts overlegd en we hebben geen juridisch kader gevonden om de taalbereidheid voor koopwoningen en kavels in te schrijven in de Wooncode.

Bij de toekenning van sociale voordelen – het gaat hier specifiek over sociale koopwoningen en kavels – mag

geen onderscheid worden gemaakt, noch direct, noch indirect tussen EU-burgers, zeggen de juristen en de Raad van State. Tot op vandaag, hebben noch mijn administratie, noch eminente juristen, noch andere kabinetten, hiervoor een sluitende oplossing kunnen aanreiken.

Ik ben zeer geïnteresseerd omdat ik politiek actief ben in Lanaken, waar ik ook woon. Er wonen intussen 6500 Nederlanders op een totale bevolking van 25.000 inwoners. Dat is het dubbele van in Brasschaat. De grondprijzen in Lanaken zijn vergelijkbaar met de grondprijzen in de rand van Brussel. Iedereen is aan het nadenken, aan het brainstormen en mensen aan het consulteren om na te gaan of we iets kunnen doen om het wonen in eigen streek te bevorderen. Ook al woon ik niet in de Vlaamse Rand rond Brussel, mijnheer Van Eyken, toch kan ik denken vanuit mijn eigen situatie. Ik denk dat het nu in heel wat grensgemeenten een problematiek is waar men over nadent en waar men experts zoekt om adviezen te geven, maar wij hebben ze dus niet gevonden.

Mijn consultant in deze is Bob Martens van het advocatenkantoor DLA Piper. Dit advocatenkantoor heeft in grote mate meegewerkt aan de Vlaamse Wooncode. Iedereen mag mij sluitende juridische argumenten aanreiken om die taalbereidheid ook in de sociale koopsector te introduceren. Ikzelf, de experts en mijn medewerkers op het kabinet hebben er geen gevonden.

De Raad van State heeft de taalbereidheidsvoorwaarde in de huursector aanvaard, maar koppelt daaraan een aantal voorwaarden die niet kunnen worden verplaatst naar de koopsector. Ik citeer de Raad van State voor wat betreft de sociale huursector: "Niemand wordt uitgesloten in de mogelijkheid om een sociale huurwoning te huren." Dit betekent dat je kunt verwachten en eisen dat mensen een inspanning leveren en gratis naar de taalcurcus gaan gedurende 240 uur. Maar je kunt niet eisen dat iemand na 240 uur aan een examen wordt onderworpen, zegt de Raad van State. Je kunt niet eisen dat er een taalkennis is. Je wordt ook nooit in de procedure vertraagd. Enige kennis van het Nederlands is dus niet vereist. Voor de Raad van State is het ook belangrijk dat de bestuurstaalwetgeving van toepassing is op de SHM's, waardoor ze verplicht zijn om Nederlands te gebruiken in de contacten, ook met de huurders. Het is dus belangrijk voor de huurder om met zijn verhuurder, als die Nederlands spreekt, in contact te kunnen treden en er echte communicatie mee te hebben.

Bij alles wat je doet, zijn er drie toetsingen. Je moet zorgen dat je de grondwettelijke toets van het grondwettelijke gelijkheidsbeginsel van het recht op wonen kunt doorstaan. Je hebt datzelfde gelijkheidsbeginsel ook voor de Europeanen. Je mag bij de sociale voordelen die worden toegekend, niet strenger zijn voor Europeanen dan voor Vlamingen. Het is eventueel mogelijk om

daarvan af te wijken, maar dan moet je dat sluitend kunnen argumenteren. Ten slotte is ook het Europese verdrag inzake het vrije verkeer van personen heel belangrijk.

De invoering van de taalbereidheidsvoorwaarden in de sociale huursector is mijn initiatief. Ik draag daar de volle verantwoordelijkheid voor. Het Grondwettelijk Hof buigt zich daar ook over. Ik vang overal geluiden op dat we daar op korte termijn een arrest over mogen verwachten. Ik draag de volle verantwoordelijkheid en zal me dus verdedigen.

Mevrouw Dua, deze Wooncode heeft absoluut niets te maken met taalhomogeniteit. In Vilvoorde en Zaventem gaat het, met alle respect, over gemeentelijke initiatieven. De toezichtstermijn is verstreken. Deze initiatieven zijn niet gebaseerd op de Vlaamse Wooncode. Europa heeft dat duidelijk erkend en beide dossiers gescheiden. Ik wens ook geen uitspraken te doen over de opportuniteiten. Ik laat dat over aan de lokale autonomie. Het is aan de gemeenten zelf om in de nodige juridische onderbouwing te voorzien. Het kan goed zijn dat men daar juristen heeft om perfecte juridische argumentatie te kunnen aanleveren, maar ik heb ze niet gevonden.

U stelt dat het hier zou gaan over een soort 'Wooncode plus', maar ik wil dat met klem tegenspreken. Het gaat hier over lokale initiatieven die los staan van de Wooncode.

Mevrouw Vera Dua: Maar u distantieert er zich wel erg sterk van.

Minister Marino Keulen: Ik geef enkel de inhoud van de Wooncode aan. Men moet niet zeggen dat dit een 'Wooncode plus' is. Ik neem de verantwoordelijkheid voor mijn maatregelen. Ik stop mij daar niet voor weg. Wat de anderen doen, is hun verantwoordelijkheid. Zij zullen daar de juridisch sluitende argumentatie voor moeten aanleveren. En misschien kunnen ze dat. Maar de toezichtstermijnen zijn verstreken.

Wij hebben een klachtentoezicht in Vlaanderen, geen goedkeuringstoezicht. We staan daar ook allemaal achter. Ik word overigens geregeld door de media onderzocht, omdat vanuit de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) het pleidooi komt voor extra lokale autonomie. Wij hebben dus een klachtentoezicht, en ik stel samen met u en vele anderen vast dat dat altijd over de wettelijkheid gaat, niet over de opportuniteit.

Ik krijg nu ontzettend veel klachten binnen. Dat zijn heel vaak flutklachten, want dat is natuurlijk ook een manier om politieke tegenstrevers te beschadigen. Ook als die klacht geen gevolg krijgt, blijft er altijd wel iets hangen. Men heeft een klacht ingediend bij de minister of de gouverneur, of bij allebei, en daardoor blijft het idee hangen dat er wel degelijk een probleem is. Ik stel nu

samen met u vast dat geen enkele partij in die betrokken gemeenten ooit een klacht heeft ingediend, noch de CD&V-N-VA-fractie, noch de sp.a + VlaamsProgressieven-fractie, noch mijn eigen partij. En ook Groen! niet, mevrouw Dua. U blaast zelf ook warm en koud. Aan de ene kant raast u tegen de Franstaligen, dan zegt u dat u het maatschappelijk allemaal begrijpt, dan begint u te praten over taalhomogeniteit. U probeert te schipperen.

Als de termijn voor de klacht voorbij is – en dat is hier het geval –, heeft commentaar op een concreet dossier geen zin meer. Dat is ook de regel bij laattijdige klachten, klachten die dus buiten de termijn aankomen.

Inzake toezicht vervul ik de rol van een rechter. Die geeft ook geen commentaar vooraleer hij een beslissing neemt en onthoudt zich van commentaar als het vonnis is geveld. Ik ga dus ook niet vooraf uitspraken doen over een maatregel, als die nog bij een andere instantie juridisch moet worden beoordeeld. In dit geval heeft de heer Van Eyken klacht ingediend bij de Europese instanties. Die klacht zal daar hoe dan ook onder de loop worden genomen. Ik moet daar dus geen uitspraken over doen.

Wij hebben als Vlaamse Regering heel wat verwezenlijkt op het vlak van de vernederlandsing van het straatbeeld. Minister Vandenbroucke kan daar ongetwijfeld ook voorbeelden van geven. We hebben de aanvullende regeringsverklaring gehad van 18 mei 2005. Ik heb al verwezen naar Vlabinvest en de uitbreiding van de financiering en het werkingsgebied. Ik heb al verwezen naar de correcte toepassing van de omzendbrieven-Peeters en -Martens en de niet-benoeming van de drie burgemeesters. Ik heb ook verwezen naar de Wooncode.

We doen heel veel op het vlak van inburgering en extra cursussen. We doen daarvoor ook extra investeringen in de Rand. Ook minister Vandenbroucke doet daar heel veel bijkomende inspanningen.

Met betrekking tot Vilvoorde herhaal ik dat ik niet gevat ben door een klacht. Ik verneem dat de heer Van Eyken nu een klacht heeft ingediend bij de Europese Commissie tegen Zaventem en Vilvoorde. Wat het OCMW van Geraardsbergen betreft, verneem ik dat de elementaire taalkennis die men binnen het jaar vraagt, als een werkbereidheidsvereiste werd aanzien. Ook hier is de toezichtstermijn al verstreken. Er is geen klacht binnengekomen. Het is nu aan de arbeidsrechtbank om de eventuele individuele weigeringen te beoordelen. Ik wil nog aanstippen dat deze beslissing lokaal unaniem werd genomen.

Binnenkort krijgen we het arrest van het Grondwettelijk Hof, samen met het advies van de Raad van State over de Wooncode. We gaan dat ook aan de gemeentebesturen bezorgen. We zullen het ook op de website van de

administratie Binnenlands Bestuur zetten, zodat men, als men maatregelen in die sfeer wil treffen, weet binnen welk juridisch kader men moet opereren. Zoals steeds staat de deur van onze administratie en van het kabinet altijd open voor gemeenten die juridisch of ander advies nodig hebben. Ook voor deze maatregelen willen we de lokale besturen graag met raad en daad bijstaan.

Nog één opmerking, mevrouw Dua. Het Inburgeringsdecreet slaat verplicht op de niet-Europeanen, de Wooncode gaat over iedereen, ook over de Vlamingen. Dat betekent dat we bij die maatregel hebben moeten voorzien dat Vlamingen die in Vlaanderen of in Nederland een attest lager onderwijs hebben gehaald, op dat niveau worden vrijgesteld. Vandaar ook dat een aantal mensen die dat attest niet meer terugvinden, een sneltest moeten doorlopen. Aanvankelijk was dat bij het Huis van het Nederlands, nu hebben we dat in die zin aangepast dat zo'n test kan worden afgelegd bij een daarvoor opgeleide medewerker van de huisvestingsmaatschappij. De Wooncode gaat wat dat betreft een stuk verder dan het Inburgeringsdecreet en gaat dus in theorie over iedereen.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, collega's, ik wil meteen aansluiten bij de concrete vraag van de heer Gatz, namelijk of we geen inspanningen moeten doen om het beleid dat tot stand komt vanuit de Vlaamse Regering, de provincie Vlaams-Brabant en de randgemeenten, te stroomlijnen. De heer Demesmaeker heeft daar de concrete suggestie aan toegevoegd om dat te doen in het platform van de gemeentelijke mandatarissen van de Rand. Eigenlijk hebt u bijna mijn gedachten geraden, mijnheer Demesmaeker, want ik wilde als antwoord geven dat dat platform daar inderdaad een nuttige ontmoetingsplaats voor is.

En dat gebeurt vandaag overigens al. Het platform heeft vergaderd op 10 juni en op 30 juni, en ik weet uit het verslag van de vergaderingen dat daar is gesproken over het gevoerde beleid, over het beeld dat door dat beleid ontstaat enzovoort. Het platform is met andere woorden een zeer geschikte plaats om stroomlijning te bewerkstelligen.

Mijnheer Gatz, ik sta positief tegenover uw wens om te stroomlijnen. Dat is evenwel niet zo eenvoudig, en wel om minstens drie redenen. Ten eerste is er de gemeentelijke autonomie. Gemeenten nemen initiatieven waar ze met ons tot een vrijwillige stroomlijning kunnen komen, maar waar je die niet kunt opleggen. Wetende hoe gevoelig die gemeentelijke autonomie is, moeten we wel opletten dat we geen boemerangeffect krijgen wanneer we zouden proberen om een stroomlijning te forceren.

Ten tweede is er hoe dan ook een stroomlijning, omdat we ervan uitgaan dat we in een rechtsstaat leven. Ik ben

het op dat vlak volledig eens met wat minister Keulen heeft gezegd. Het feit dat we in een rechtsstaat leven, vormt ook een beperking. Er zullen ongetwijfeld nog juridische uitspraken volgen. We moeten die aanvaarden, binnen alle procedures die daar gelden. We moeten ook opletten dat we niet improviseren bij de beoordelingen met betrekking tot bepaalde gemeentelijke initiatieven. Die beoordelingen zijn eigenlijk juridisch, en die laten we beter over aan het normale spel van klacht, beroep, juridische instanties die zich uitspreken enzovoort. Maar we moeten dat wel zeer goed in het oog houden. We leven in een rechtsstaat. Het is niet aan ons om rechter te spelen, maar we moeten er ons wel van bewust zijn dat er rechters zijn en dat die hun rol te spelen hebben.

De derde reden waarom we genuanceerd moeten denken over het stroomlijnen van het beleid, is dat we ook ervaringen opdoen. Dit is eigenlijk een stroomversnelling. We zijn sinds een drietal jaar zeer intensief bezig met beleid in de Vlaamse Rand – veel meer dan vroeger, eerlijk gezegd. Dat is voor een deel ook opbouw van ervaring. En we moeten die opbouw laten plaatsgrijpen.

Ik wil bijdragen tot stroomlijning, om te beginnen door de wijze waarop ik mijn eigen beleid als minister, verantwoordelijk voor de Rand, organiseer en aanpak in de praktijk, én door de manier waarop ik erover spreek. Het vertoog dat daarmee gepaard gaat, is belangrijk. Dat moeten we zeer zorgvuldig opbouwen. En ik probeer dat ook. Op mijn website probeer ik op een bescheiden manier wat aan doctrinevorming ter zake te doen. Wij moeten een helder vertoog hebben, naast een helder beleid.

Het allereerste wat nodig is als je naar zo'n moeilijk maatschappelijk probleem kijkt, is dat je samen probeert dezelfde, heldere bril op te zetten. Ik pleit voor een heldere kijk. Dat wil zeggen dat we de problemen niet onderschatten. Ik hoef dat de aanwezigen hier natuurlijk niet te zeggen. We moeten dat vooral zeggen aan de mensen die hier niet aanwezig zijn: onderschat in godsnaam de problemen niet waarmee gemeenten als Vilvoorde en andere te maken hebben. En laten we ons niet verkijken op de motieven van de mensen die bepaalde initiatieven nemen in die gemeenten.

Ik vind het totaal verkeerd om te insinueren, zoals links en rechts wel eens gebeurt, dat initiatieven zoals die in Vilvoorde vertrekken vanuit een soort nationalistisch ressentiment of een ressentiment ten aanzien van allochtonen. Het volstaat bijvoorbeeld om te kijken naar de lijst van de mensen die 'ja' gestemd hebben op dat kwestieuze Vilvoordse reglement: Fatima Lamarti, Abdeslam Belahrir, Youssef Khaila, Francisco Agredano-Martin, ik denk niet dat dat nationalisten zijn of mensen die gedreven worden door ressentiment tegen allochtonen. Nochtans hebben zij allemaal voor het

reglement gestemd. Ik meen overigens dat een lid van de PS zich bij die stemming heeft onthouden.

Ter plaatse worden die mensen dus niet gedreven door ressentiment tegen allochtonen of een soort enggeestig nationalisme. Wil dat zeggen dat ze daarom gelijk hebben? Ik citeer die namen niet om te zeggen dat alles wat die mensen goedkeuren, juist is. Dat is iets anders. Maar we mogen ons niet verkijken op de motieven van deze mensen. Dit is geen enggeestig ressentiment tegen vreemden.

Dit vertrekt wel vanuit de vaststelling dat taal een sociaal gegeven is. Ik neem aan dat we die vaststelling hier delen, ik hoef dat hier niet uitgebreid te beargumenteren. Taal is niet het enige sociale gegeven, maar het maakt van een groep individuen wel een samenleving. Dat is niet absoluut, in die zin dat je een taalzuivere groep haast niet meer aantreft. En als je zegt dat taal een sociaal gegeven is, moet je niet naïef pleiten voor een soort taalzuiverheidsideaal dat niet meer verwezenlijkbaar is. Maar mensen moeten elkaar willen en kunnen verstaan.

Als we op een zekere dag stroomlijning willen bereiken, moeten we niet alleen een heldere kijk hebben, maar ook een helder inzicht. Ik pleit ervoor om een goed onderscheid te maken, met name ook in de dialoog die we daarover moeten hebben met de Franse Gemeenschap in ons land en met de politieke partijen in Franstalig België. We moeten een heel goed onderscheid maken tussen wat ik zou willen noemen de zeer specifieke benaderingen in zeer specifieke domeinen, zoals Onderwijs en Werk, waar ik sterk mee bezig ben, enerzijds en taalpolitiek in de breedte anderzijds. We moeten een onderscheid maken tussen, bijvoorbeeld, de onderwijslogica in een beleid, of het werkgelegenheidsbeleid in een beleid en de logica van taalpolitiek in de breedte. Die verschillende logica's zijn legitiem. Ze moeten bij elkaar aansluiten, en liefst elkaar versterken.

Ze zijn niet identiek. Ik wil dat beklemtonen. Ik vind dat belangrijk, omdat er volgens mij heel wat misverstand over bestaat. De onderwijslogica is onverbiddelijk. Als men een onderwijssysteem opbouwt, dan stelt men een ladder op die, liefst voor zoveel mogelijk jongeren, doorloopt tot in de hogescholen en universiteiten. Als men met succes naar een hogeschool of universiteit wil gaan, moet men een goed meesterschap hebben van de taal die daar gebruikt wordt. Er zijn drie talen in ons land in de onderwijsladders: Duits, Frans en Nederlands. In elk van die onderwijsladders moeten die talen zeer goed beheerst worden. Het is niet een vak zoals een ander.

Die logica is onverbiddelijk. Ze is echter niet hardvochtig. Men moet van beide kanten oversteken. Ik zal u een kleine anekdote vertellen. Een hele tijd geleden ben ik eens gaan kijken naar een proef biologie in een bos in de regio Vilvoorde, die werd afgenomen bij kinderen van

de eerste graad. Er was een meisje van 12 of 13 jaar, overigens niet van allochtone afkomst, denk ik, dat me met de papieren in de hand vroeg wat 'gracht' betekent. Dat meisje voelde zich hopeloos verloren. Mijn hart bloedde. Ik heb haar het antwoord niet gegeven, want dat zou de proef vervalst hebben. Dat is toch doodjammer. Maar dit toont ook aan dat van de twee kanten moet worden overgestoken. De leerkracht moet er van uitgaan dat deze leerlingen niet weten wat 'gracht' betekent. Als dat meisje later, hopelijk, in het laatste jaar van het secundair onderwijs zit, moet ze wel weten wat dat woord inhoudt.

We doen daar enorme inspanningen voor, met name ook in de Rand, waar ik een substantiële versterking van de omkadering tot stand heb gebracht – op de eerste lijn, op de tweede lijn – om die onderwijslogica waar te maken. Ze is onverbiddelijk maar niet hardvochtig.

Dat geldt ook voor taalstrategie inzake werkgelegenheid. Ik heb aan de VDAB gevraagd om een echte taalstrategie op punt te stellen. Op dat vlak staan we nog in de kinderschoenen. Het gaat om rechten en plichten. Daar is een harde, kordate kant aan. Want eender welke opleiding die men weigert, kan aanleiding geven tot een sanctionering en tot verlies van de werkloosheidssteun. Terecht. Daar horen ook taalopleidingen bij.

Wil dat zeggen dat elke werkzoekende wordt onderworpen aan de vraag om Nederlands te leren? Nee. Want er zijn ook werkzoekenden van wie men vaststelt dat ze een job voor het rapen hebben. Men kan hen daar naartoe sturen vooraleer ze een cursus hebben moeten volgen. In die zin moeten we dat ook nuanceren.

In die omstandigheden gaat het wel om een harde eis. Als wordt gezegd dat men een opleiding moet volgen, dan is dat een harde eis.

Die logica's hebben hun eigen aard. Taalpolitiek in de breedte is eigenlijk iets anders. Ze hangt daarmee samen, moet die ondersteunen. Taalpolitiek in de breedte betekent om te beginnen het officiële taalregime verdedigen en handhaven. Daar zorgt minister Keulen voor. Taalpolitiek in de breedte is het promoveren van een taal die een stuk gemeenschappelijkheid in een samenleving in stand moet houden.

Taalpolitiek in de breedte betekent vooral het bieden van kansen aan mensen om die taal te leren of beter te leren. Ik zal niet uitvoerig ingaan op alle inspanningen die worden gedaan. Ik kan u bijvoorbeeld zeggen dat we louter voor de promotie van het Nederlands in de Rand 500.000 euro hebben uitgetrokken voor vzw 'de Rand'. We bieden kansen op grote schaal via veel meer cursussen voor Nederlandstaligen, ook door het

structureren. Ik heb het budget voor de basiseducatie, die sterk bezig is met Nederlands voor anderstaligen, tijdens deze legislatuur met 34 percent verhoogd. Ik heb dat onder meer om die reden gedaan. Ik heb de sector geherstructureerd, ervoor gezorgd dat de helft van de mensen die daar in werkonzekere omstandigheden, met tijdelijke projecten, met NT2 bezig waren, nu werken met vaste contracten en dus werkzekerheid hebben. We structureren dat beleid, we steken er geld in.

Taalpolitiek in de breedte betekent inderdaad dat het aanbieden van die kansen gebeurt tijdens allerlei scharniermomenten in het sociale leven. We doen dat bijvoorbeeld in de sociale huisvestingssector. We bieden die aan en we vragen ook een inspanning. We doen dat op dat scharniermoment, net zoals we bij het scharniermoment 'werk zoeken' en 'onderwijs' ook inspanningen doen. We doen overigens ook dingen voor ouders.

Ik steun tot en met de uiteenzetting en het beleid van mijn collega, minister Keulen, met betrekking tot de Wooncode. Er zijn overigens nog andere scharniermomenten waarbij we optreden. Ik denk aan sport. Ook daar nemen we interessante initiatieven. Ik denk aan spel. We zorgen ervoor dat de monitoren, die deze zomer weer aan het werk zullen gaan in de Rand, ook uitgerust zijn met technieken om met anderstalige kinderen om te gaan en ze ook nog een mondje Nederlands te leren.

We doen dat niet – en dat moet me toch even van het hart – op een verkrampde manier. Ik was heel tevreden dat minister-president Demotte zei dat men in Wallonië inspanningen deed om ook in andere talen te communiceren. Sta me wel toe een zachte verwondering uit te drukken tegenover het feit dat daarover dan editorialem worden geschreven in Vlaamse kranten, waarin staat hoe bewonderenswaardig dat is. Het mag toch ook eens gehoord worden in Vlaanderen, Wallonië en Brussel dat wij op onze kosten een brief in vier talen sturen naar elke nieuwkomer in de Rand rond Brussel. We bieden ook een uitgebreide brochure aan in vier talen. Dat doen wij in de Rand rond Brussel. Ring-tv zorgt voor de ondertiteling van een aantal programma's in het Engels en het Frans. Daar zorgen wij voor. Waarom worden daar nooit editorialem over geschreven? De hele heisa rond die 'verkrampde Vlamingen' en de 'breeddenkendheid' aan de andere kant van de taalgrens ontgaat me dan ook een beetje.

Wil dat nu zeggen dat we zelfgenoegzaam moeten zijn en dat we kunnen stellen dat we perfect in orde zijn? Ik vind niet dat dat de goede houding is. Filosofisch gezegd kan men een sociale communautarist zijn en zeggen dat men aan gemeenschapsvorming moet doen, dat taal belangrijk is, dat men een inspanning mag eisen, dat de Wooncode een goede zaak is. Wil dat echter zeggen dat eender welke maatregel goed is? Nee! Niet eender welke maatregel is goed. Er is onder meer de toets van de

rechtsstaat. Men moet zich afvragen of maatregelen proportioneel zijn ten opzichte van het doel. Men moet zich afvragen hoe ze overkomen. Wat dat betreft, moeten we inderdaad heel zorgvuldig zijn.

In het beleid dat wij voeren, is er een systematische samenhang tussen kansen bieden, aanmoedigen, inspanningen vragen, inspanningen belonen. We zijn tot op heden – en ik pleit er uitdrukkelijk voor dat we die weg blijven bewandelen – weg gebleven van de resultaatverbintenissen. Daar zijn meerdere redenen voor. Er bestaat daarover bijvoorbeeld juridische onzekerheid. Daarnaast wordt met een resultaatverbintenis ook de capaciteit van mensen getest. De capaciteit zit voor een deel ook in de genen. Tot nu toe zijn we daar in ons beleid dan ook erg voorzichtig mee geweest, omdat we denken dat we daar niet zo juridisch zeker over kunnen zijn.

Als men echter vanuit de gemeentelijke autonomie dergelijke zaken beslist, dan worden de juridische mogelijkheden getest. Minister Keulen heeft dat daarnet ook al aangegeven. De gemeente moet dan ook weten dat men in een rechtsstaat leeft en dat men eventueel op juridische problemen kan botsen.

Ik zou willen afsluiten en verwijzen naar de nood om helder te zijn tegenover de Franstalige wereld. Ik zou professor Van Parijs willen aanhalen. Hij is Franstalig en ook goed tweetalig. Mevrouw Dua, hij is veeleer een ecologist. Hij stelt dat Franstalig België het territorialiteitsprincipe moet aanvaarden. Het moet stoppen zaken zoals de Wooncode, waarbij een inspanning wordt gevraagd om Nederlands te leren, te dwarsbomen. Dat zijn de mensen met wie we een verstandhouding zouden moeten kunnen vinden.

Mevrouw Dua, ik reken u, net zoals mezelf, bij de linkerzijde in Vlaanderen. We zijn ideologische neefjes. U bent meer een regelneef. *(Gelach)*

Ik vind dat wij ervoor zouden moeten zorgen dat het draagvlak, dat ook een sociaal draagvlak is, ook ter linkerzijde ondersteund wordt en dat we er onze duiding aan geven, veeleer dan de Wooncode in vraag te stellen en te zeggen dat het een soort van gevaarlijke stepping stone is. Dat is het duidelijk niet. Minister Keulen heeft daarin gelijk.

De voorzitter: Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua: Ik wil enkele algemene zaken aanhalen, omdat enkele collega's de dingen die ik heb gezegd uit de context hebben gehaald. Voor alle duidelijkheid zeg ik nogmaals dat de Vlaamse Rand natuurlijk Vlaams grondgebied is. De officiële taal is het Nederlands. Daarover is iedereen het eens. Daar kan geen twijfel over bestaan.

Dat is natuurlijk een andere discussie dan die om binnen deze context te kijken naar de gemeenschap, waarbij we vaststellen dat, in tegenstelling tot een aantal decennia geleden, de taalhomogeniteit niet meer bestaat. De discussie is dan hoe we met die realiteit om moeten gaan.

Ik ben me er zeer goed van bewust dat deze discussie niet politiek neutraal is. Ik heb daarnet gezegd dat het vervelende is dat er een aantal thema's door elkaar worden gehaald. Alles heeft invloed op elkaar. Op de duur is er geen zuivere discussie meer mogelijk over bepaalde maatregelen. Natuurlijk is er een communautair aspect aan verbonden.

De vraag is hoe we op een goede manier omgaan met de al dan niet arrogante, al dan niet Nederlandsonkundige Franssprekenden die wonen in de Vlaamse Rand. We moeten daarbij ook rekening houden met het feit dat er een aantal Franstaligen zijn die dit als argument gebruiken om te zeggen dat Brussel uitgebreid moet worden.

Ik ben ervan overtuigd dat het niet goed is om dan op een zeer defensieve en soms zeer agressieve manier maatregelen te treffen die de Franstaligen kunnen beschouwen als zijnde tegen hen gericht. Het gaat bijna meer om een psychologische aanpak. Al de maatregelen die genomen worden, doen de goede zaak geen deugd.

U had het beiden over de juridische beoordeling van een aantal maatregelen. Ik ben, net zomin als u, jurist. We moeten daar zeer voorzichtig mee zijn. We moeten de zaak overlaten aan de mensen die daarvoor bevoegd zijn. Maar, mijnheer de minister, dat zal me niet beletten om een politieke beoordeling te maken van een aantal van die maatregelen, zonder me zelfs maar uit te spreken of ze vanuit juridisch standpunt al dan niet aanvaard worden.

Als politici hebben we wel de plicht om over elke genomen maatregel een beoordeling te maken, uitgaande van het eigen gedachtegoed. Dat vind ik belangrijk. Ik ken de situatie in Vilvoorde enigszins. Ik weet hoe de maatregel er tot stand is gekomen. De bedoelingen zijn misschien goed. Uiteindelijk zal het resultaat wel zijn dat het voor allochtone medeburgers moeilijker wordt om daar een woning te kopen. Ik vind dat een zaak die niet de goede kant op gaat.

Minister Keulen, u hebt de term 'Wooncode plus' gebruikt. Ik heb het zelf niet gezegd, maar ik vind dat niet slecht gevonden. *(Opmerkingen van minister Keulen)*

Ik vermoed dat u die Wooncode juridisch goed hebt laten nagaan. U bent trouwens ook zeer voorzichtig ten aanzien van de andere maatregelen. Het is echter wel een signaal geweest voor een aantal instanties om die taal als instrument te gebruiken, en maatregelen ten nemen die verder gaan dan wat de Wooncode stipuleert.

En ik heb u goed begrepen. U hebt gezegd dat het in de sociale koopsector niet mogelijk was. Ik hoop dat Vilvoorde goed luistert. Daarnaast hebt u ook gesteld dat er voor die sector onvoldoende juridische argumenten zijn inzake de bereidheid om een taal te leren. Dat zijn geen onbelangrijke uitspraken.

Mijn conclusie is dat iedereen, ook beide ministers, zeer veel begrip heeft voor de situatie in de Rand. Ik heb daar ook veel begrip voor. Als het echter gaat over de concrete maatregelen, dan kijkt u beiden een heel andere kant op. U neemt er – terecht – sterk afstand van. Men begeeft zich op een zeer discutabele piste, zowel op het juridisch als het maatschappelijk vlak. Aangezien de minister hier niets over heeft gezegd, veronderstel ik dat hij dit niet zal doen. Ik blijf het evenwel belangrijk vinden dat de Vlaamse overheid met betrekking tot dergelijke maatregelen krijtlijnen uittekent. Hieruit moet dan blijken op welke wijze de taal in lokale initiatieven kan worden gebruikt.

Iedereen is het erover eens dat de kennis van de taal moet worden gestimuleerd. Nu wordt de taal in de relatie met de burger gebruikt. De taal biedt al dan niet toegang tot bepaalde voorzieningen. Ik vind dit een bijzonder gevaarlijk denkspoor.

De voorzitter: De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: Ik zal proberen het kort te houden. Mijn reactie op de antwoorden van beide ministers is in elk geval duidelijk. Ik vind de inhoud en de vorm van de gegeven antwoorden zeer sterk. Ik neem hier volledig vrede mee. Dit laatste bedoel ik uiteraard in de positieve zin van het woord. Het gaat om goede antwoorden, die ons in staat stellen verder te gaan.

Ik wil nog even reageren op wat de heren Van Hauthem en Van Rompuy hebben verklaard. Ik vind het jammer dat ze hier niet meer zijn.

De heer Van Hauthem heeft daarnet een intentieproces gevoerd. Hij probeert ergens een spanning tussen nuances in schriftelijke en mondelinge teksten te vinden. Indien ik als een genuanceerd politicus overkom, vind ik dat veeleer een compliment dan een verwijt.

Ik heb misschien de indruk gewekt dat ik kritische kanttekeningen bij de 'Vlaamsheid' van Vlaanderen en bij onze identiteit heb geplaatst. Dat klopt. Wie zijn we? Hoe leven we? Hoe willen we in de toekomst verder evolueren? Ik denk dat dergelijke vragen in een parlement mogen worden gesteld. Een parlement is een plek waar de cultuur van de vrijheid van het woord en niet de omerta heerst. Ik kan me natuurlijk vergissen.

De heer Van Rompuy heeft terecht naar het spanningsveld tussen taalhomogeniteit en taalvrijheid verwezen. De taalhomogeniteit is op de indeling van België in

taalgebieden gebaseerd. Dat betekent dat de overheid aan de basis van het taalhomogene karakter van een grondgebied ligt. De burger komt hierbij pas in tweede orde aan bod. Het grondwettelijk beginsel van de taalvrijheid vertrekt echter vanuit de burger. De taalvrijheid kan op een bepaald ogenblik worden ingeperkt of met de belangen van de overheid botsen. Dat is een voortdurende afweging die we moeten maken. Ik heb hier in elk geval alle begrip voor. Indien we hier een meetlat zouden leggen, zou blijken dat niet alle aanwezige commissieleden zich op dezelfde positie bevinden. De grootste gemene deler zou echter op dezelfde bandbreedte als het juridisch beleid van minister Keulen en het flankerend beleid van minister Vandenbroucke zitten.

Mij lijken drie elementen van de discussie van groot belang. Ten eerste, de maatregelen die de Vlaamse gemeenten nemen, moeten juridisch coherent zijn. Beide ministers hebben dit ten overvloede bevestigd. Ten tweede, de maatregelen moeten doelmatig zijn. Symbolische maatregelen zijn mooi voor de galerij. Uiteindelijk willen we allemaal de gelijke kansen, de integratie en de harmonie bevorderen. Dat geldt voor de plaatselijke gemeenschap en voor de Vlaamse gemeenschap als geheel. Het beleid kan en moet op deze doelmatigheid worden afgerekend. Ten derde, de communicatie moet goed verlopen. We moeten uitleggen waarom we iets doen. We moeten de juiste klemtonen leggen. Indien we dit zouden kunnen bereiken, zouden we al heel ver staan.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Wim Van Dijck: Ik denk dat we in globo tevreden kunnen zijn met de antwoorden die beide ministers hebben gegeven. Dat betekent niet dat we geen kritiek op het in de Rand gevoerde beleid hebben. Onze kritiek is bekend. We uiten die keer op keer.

Mijns inziens wordt de verantwoordelijkheid correct gesitueerd. De minister is verantwoordelijk voor de Vlaamse Wooncode en de gemeenten zijn verantwoordelijk voor de gemeentelijke maatregelen. Ik heb niet de indruk dat de ministers de andere kant uitkijken of hun verantwoordelijkheid ontlopen. Het lijkt me correct die verantwoordelijkheid bij de gemeenten te situeren. Dat betekent uiteraard niet dat de genomen maatregelen onze politieke steun niet genieten.

Deze discussie is weer aan de orde omdat er een groot politiek probleem is. Minister Vandenbroucke is terecht met dit punt geëindigd. De situatie in de Rand en de Vlaamse reactie hierop worden door de Franstaligen keer op keer geëxploiteerd om totaal onredelijke en zelfs ongrondwettelijke eisen te stellen en om de territorialiteit van Vlaanderen in vraag te stellen.

Al wat we keer op keer vragen, is respect voor ons grondgebied. Ik hoop dat iedereen dat zal blijven

vragen. De Franstaligen hebben dat respect trouwens altijd voor zichzelf opgeëist. De Franstaligen waren de eersten om de tweetaligheid in Wallonië weg te schuiven. Ze hebben ervoor gezorgd dat Wallonië eentalig bleef. We vragen in feite hetzelfde. Daarover mag geen hypocrisie bestaan.

Aangezien hier vaak naar het vrij verkeer van personen wordt verwezen, wil ik nog een korte bemerking maken. Mijns inziens wordt de vrijheid van verkeer door de genomen maatregelen veeleer bevorderd dan beperkt. Voor mensen in een bepaalde inkomensklasse is er in de Rand maar een enkele vrijheid en dat is vertrekken. Bepaalde sociale maatregelen kunnen ertoe leiden dat die mensen de bijkomende vrijheid zullen genieten in hun eigen gemeente te kunnen blijven wonen. Dit lijkt me een pluspunt.

Met redenen omklede moties

De voorzitter: Door de heer Gatz, door mevrouw Dua en door de heer Van Dijck werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd.

Het incident is gesloten.
